FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT JEAN MISCHO

fremsat den 27. marts 2001 [1]

1. Kommissionens beslutning 98/653/EF af 18. november 1998 om hasteforanstaltninger som følge af forekomsten af bovin spongiform encephalopati i Portugal [2] bestemmer bl.a. i artikel 4, at

»Portugal sørger for, at følgende indtil den 1. august 1999 ikke afsendes fra Portugals område til andre medlemsstater eller til tredjelande, når det hidrører fra kvæg, som er slagtet i Portugal:

a) kød

b) produkter, som kan indgå i fødekæden (levnedsmidler og foder)

c) materiale, som skal anvendes i kosmetiske midler, lægemidler eller medicinsk udstyr.«

2. Beslutningen er vedtaget med hjemmel i EF-traktaten, Rådets direktiv 90/425/EØF af 26. juni 1990 om veterinærkontrol og zooteknisk kontrol i samhandelen med visse levende dyr og produkter inden for Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked [3], som senest ændret ved Rådets direktiv 92/118/EØF af 17. december 1992 [4], og særlig artikel 10, stk. 4, samt Rådets direktiv 89/662/EØF af 11. december 1989 om veterinærkontrol i samhandelen i Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked [5], som senest ændret ved direktiv 92/118, særlig artikel 9, stk. 4.

3. I betragtningerne til beslutning 98/653 udtales det bl.a.:

— Forekomsten af 66 tilfælde af bovin spongiform encephalopati (herefter »BSE«) i Portugal i perioden fra den 1. januar 1998 til den 14. oktober 1998, hvilket resulterer i en BSE-forekomst beregnet over de sidste 12 måneder på 105,6 tilfælde pr. million

1 — Originalsprog: fransk.
2 — EFT L 311, s. 23.
3 — EFT L 224, s. 29.
4 — EFT 1993 L 62, s. 49.
5 — EFT L 395, s. 13.

dyr på over to år (anden betragtning), og navnlig en brat stigning i forekomsten af BSE siden juni 1998 (tredje betragtning).

— Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontors besøg i perioden fra den 28. september til den 2. oktober 1998 bekræftede resultaterne fra de tidligere besøg, nemlig at til trods for en generel forbedring af situationen var der fortsatte mangler for så vidt angik håndhævelsen af foranstaltningerne til bekæmpelse af risikofaktorerne for BSE (tredje betragtning).

4. Beslutningens artikel 2 forbyder ligeledes udførsel til andre medlemsstater og tredjelande af levende kvæg og kvægembryoner, kødmel, benmel og kød- og benmel fra pattedyr.

5. Beslutningens artikel 13 bestemmer navnlig, at Den Portugisiske Republik gennemfører et program, hvoraf det fremgår, at alle relevante EF-forskrifter for identifikation og registrering af dyr, anmeldelse af dyresygdomme, epidemiologisk overvågning for overførbar spongiform encephalopati (herefter »TSE«) og alle andre EF-forskrifter for beskyttelse mod BSE reelt overholdes. Portugal skal ligeledes vedtage et program, hvoraf det fremgår, at bestemmelserne i beslutningen og de relevante nationale bestemmelser for beskyttelse mod BSE reelt overholdes.

6. Den Portugisiske Republik er i henhold til beslutningens artikel 14 forpligtet til hver fjerde uge at sende Kommissionen en rapport om anvendelsen af de beskyttelsesforanstaltninger, der er truffet over for TSE i overensstemmelse med EF-bestemmelserne og de nationale bestemmelser, og om resultaterne af det i artikel 13 nævnte program.

7. Artikel 15 bestemmer ligeledes, at »Kommissionen gennemfører EF-inspektioner på stedet i Portugal:

a) for at kontrollere anvendelsen af bestemmelserne i nærværende beslutning, navnlig hvad angår gennemførelsen af officiel kontrol

b) for at undersøge, hvordan udviklingen i sygdommens forekomst forløber, og om de relevante nationale foranstaltninger reelt håndhæves, og for at foretage en risikovurdering, som viser, om de relevante foranstaltninger er truffet til at gribe ind over for enhver risiko.«

8. Artikel 16 har følgende ordlyd:

»1. Denne beslutning tages op til revision senest 18 måneder efter vedtagelsen i afventning af en samlet undersøgelse af situationen, navnlig på baggrund af udviklingen i sygdommens forekomst og håndhævelsen af de relevante foranstaltninger og på baggrund af nye videnskabelige oplysninger.

2. [...]

3. Denne beslutning ændres i givet fald efter høring af den relevante videnskabelige komité efter proceduren i artikel 17 i direktiv 89/662/EØF.«

9. Den Portugisiske Republik har ikke anlagt sag om annullation af beslutning 98/653.

10. Kommissionen vedtog den 18. juli 1999 beslutning 1999/517/EF om ændring af beslutning 98/653/EF om hasteforanstaltninger som følge af forekomsten af bovin spongiform encephalopati i Portugal [6].

11. Artikel 1, punkt 2, bestemmer:

»I artikel 4 ændres '1. august 1999' til '1. februar 2000'.«

12. Det er mod denne bestemmelse, der forlænger forbudsperioden i artikel 4 i beslutning 98/653 med seks måneder, at Den Portugisiske Republik den 4. oktober 1999 har anlagt det annullationssøgsmål, der er genstand for behandling i dette forslag til afgørelse.

13. Det skal bemærkes, at der er tale om en udeblivelsessag.

14. Da Kommissionen ikke har indgivet svarskrift inden for fristen, har Den Portugisiske Republik påberåbt sig artikel 38 i EF-statutten for Domstolen og procesreglementets artikel 94 og fremsat begæring om, at der afsiges dom efter Portugals påstand.

6 — EFT L 197, s. 45.

15. Før dette kan ske, skal Domstolen dog i henhold til procesreglementets artikel 94, stk. 2, undersøge, om sagen kan antages til realitetsbehandling, om formkravene er opfyldt, og om sagsøgerens påstande forekommer begrundede.

16. Der gælder således ingen formodning for, at sagsøgerens erklæringer er korrekte.

17. Proceduren i en udeblivelsessag letter ikke dommerens opgave, men komplicerer den, idet det alene er dommeren, der — i mangel af enhver indsigelse fra sagsøgte mod sagsøgerens påstande — skal undersøge, hvilke indsigelser der kan fremføres mod de anbringender, der er gjort gældende i sagen.

18. I denne sag indeholder Den Portugisiske Republiks stævning, der kan antages til realitetsbehandling, fire anbringender til støtte for annullationspåstanden. Den Portugisiske Republik har gjort gældende, at beslutningens begrundelse mangler en faktisk og retlig begrundelse, at den er i strid med Det Internationale Kontor for Epizootiers (herefter »OIE«) dyresundhedskodeks, at den er truffet i strid med proceduremæssige krav og princippet om en forskriftsmæssig forvaltning, og endelig at den tilsidesætter proportionalitetsprincippet. Anbringendernes berettigelse undersøges efter hinanden og i denne rækkefølge.

Det første anbringende

19. Hvad angår det første anbringende har Den Portugisiske Republik gjort gældende, at hasteforanstaltninger, som forbuddet i artikel 4 i beslutning 98/653, alene, i det omfang de medfører undtagelser til princippet om varernes frie bevægelighed, kan vedtages, hvis det er godtgjort, at de modsvarer et reelt behov.

20. Efter Den Portugisiske Republiks opfattelse er dette ikke tilfældet for forlængelsen af forbuddet med seks måneder i beslutning 1999/517.

21. Der skal i denne forbindelse tages hensyn til det forhold, at Den Portugisiske Republik med 105,6 tilfælde af BSE pr. million dyr på over to år i 1998 hørte til de lande, der i henhold til OIE's kriterier havde en ringe BSE-incidens, og det forhold, at den portugisiske regering fra dette tidspunkt havde truffet foranstaltninger til at forebygge og udrydde BSE.

22. Der er i stævningen ligeledes henvist til de rapporter, der er udarbejdet efter Kommissionens Levnedsmiddel- og Veterinærkontors besøg i Portugal, hvoraf det fremgår, at selv om situationen kunne anses for lidet tilfredsstillende i 1998, var den mærk-

bart forbedret i 1999, hvorfor foranstaltningerne i fællesskabsbestemmelserne skulle have været iværksat med omhu, og eksperternes anbefalinger på korrekt vis skulle have været taget i betragtning.

23. Den portugisiske regering har ikke bestridt, at det efter det sidste besøg inden vedtagelsen af den anfægtede beslutning, dvs. fra den 14. til den 18. juni 1999, blev anført, at visse forbedringer fortsat skulle foretages, men at disse alene vedrørte detailspørgsmål.

24. Mellem 1998 og 1999 var situationen helt ændret, således at hvis beslutning 98/653 skulle anses for berettiget, ville forlængelsen af forbuddet med seks måneder i beslutning 1999/517 være fuldstændigt uden hjemmel.

25. Jeg vil umiddelbart sige, at denne argumentation ikke overbeviser mig, og dette har flere årsager. Inden jeg redegør for årsagerne, skal det først præciseres, at beslutning 98/653's berettigelse ikke skal drøftes inden for rammerne af den foreliggende sag.

26. Denne beslutning er i sin tid ikke blevet anfægtet af Den Portugisiske Republik, og jeg vil i dag anse beslutningens lovlighed for givet. Det eneste spørgsmål, det i dag tilkommer mig at behandle, er spørgsmålet om, hvorvidt forlængelsen af forbuddet med seks måneder, der fremgår af beslutning 1999/517, er faktisk og retligt begrundet.

27. Den portugisiske regerings argumentation tager udgangspunkt i en forudsætning, der ikke er nøjagtig. Det er hævdet, at Portugal i henhold til det af OIE's opstillede kriterier i 1998 og i 1999 var et land med ringe BSE-incidens.

28. Hvis man imidlertid henholder sig til denne organisations dyresundhedskodeks i dets på hinanden følgende versioner, kan det alene fastslås, at den pågældende kodeks i 1998 endnu ikke indeholdt en definition af lande med ringe BSE-incidens og heller ikke af lande med høj BSE-incidens, idet disse definitioner fortsat var under udarbejdelse. Det er først i dyresundhedskodeksen fra 1999, at disse definitioner findes.

29. For at et land kan anses for at have ringe BSE-incidens, skal der, blandt andre betingelser, i de sidste tolv måneder have været mindre end 100 tilfælde af BSE pr. million dyr på over to år. For at et land kan anses for at have en høj BSE-incidens, kræves det bl.a., at antallet af BSE-tilfælde i den samme periode skal have oversteget 100 pr. million dyr på over to år.

30. Det kan således ikke anfægtes, at Portugal hverken i 1998, da der endnu ikke fandtes en definition, eller i 1999 med

et ubestridt antal BSE-tilfælde på 211 pr. million dyr (se femte betragtning til den anfægtede beslutning) kunne anses for et land med ringe BSE-incidens.

31. Det er endvidere hævdet, at rapporterne vedrørende besøgene fra den 22. februar til den 3. marts 1999 og fra den 14. til den 18. juni 1999 fastslog, at der forelå en tilfredsstillende situation med undtagelse af visse detaljer, der fortsat skulle bringes i orden.

32. Enten har Kommissionen og den portugisiske regering imidlertid ikke haft de samme rapporter i hånden, eller, hvilket er mere sandsynligt, de har ikke samme opfattelse af, hvad der er en detalje.

33. Sjette betragtning til den anfægtede beslutning tager faktisk hensyn til, at de omtalte besøg, sammen med et besøg fra den 19. til den 23. april, som den portugisiske regering ikke har nævnt, gav anledning til, at det blev »konkluderet, at der i løbet af kort tid var gjort et stort arbejde og sket væsentlige fremskridt med hensyn til at gennemføre foranstaltninger til at få risikoen under kontrol, selv om ikke alle foranstaltninger var gennemført på passende vis«.

34. Jeg skal gerne give den portugisiske regering lov til at have den opfattelse, at de fremskridt, som de omtalte besøg fastslog, i forhold til udgangssituationen udgjorde det væsentligste af det, der blev forventet af de portugisiske myndigheder, og at de bestræbelser, der fortsat skulle gøres, kunne anses for ringe i forhold til dem, man allerede havde gjort, men dette ændrer ikke på det forhold, at det resultat, de portugisiske myndigheder havde opnået, fortsat ikke var det resultat, der blev forventet af dem.

35. Jeg må i øvrigt sige, at jeg er overrasket over den optimisme, som den portugisiske regering har fremvist.

36. Den rapport, der blev udarbejdet efter besøget fra den 22. februar til den 3. marts 1999, anfører ganske vist, at der er sket en ganske tydelig forbedring for så vidt angår den vedtagne lovgivning og dens anvendelse, men den tager også hensyn til den udvikling, der skal ske med hensyn til overholdelsen af udførselsforbuddet (utilstrækkelig og dårligt organiseret kontrol af trafikken), tilbagetrækning af specificeret risikomateriale, overholdelse af forbuddet mod brug af kødmel (ingen kontrol hos landmændene), kontrol med dyrenes bevægelse (forskydning mellem dyrets fødsel og dets mærkning, problemer med kendskab til fødselskohorte).

37. I den sammenfattende rapport vedrørende Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets besøg i Portugal fra den 19. til den 23. april 1999 siges det vedrørende kontrollen med virksomheder, der behandler fersk kød (Rådets direktiv 64/433/EØF af

26.6.1964 om sundhedsmæssige problemer vedrørende handelen med fersk kød inden for Fællesskabet, EFT B 121, s. 2012), og handelen med fersk kød (direktiv 89/662), bl.a., at de virksomheder, der behandler ikke-godkendt fersk kød, arbejder ulovligt, uden at de kompetente myndigheder, der er fuldt ud vidende herom, har truffet foranstaltninger til at afhjælpe situationen, at der er alvorlige mangler med hensyn til hygiejnen under slagtningen, og at identifikationen af dyrene ikke opfylder kravene i fællesskabslovgivningen.

38. Disse forsømmelser forekom rapportens forfattere så alvorlige, at de kraftigt anbefalede Kommissionen at tage under overvejelse at iværksætte en procedure mod Den Portugisiske Republik med henblik på at fastslå Portugals manglende overholdelse af talrige bestemmelser i fællesskabslovgivningen.

39. Den rapport, der blev udarbejdet efter besøget fra den 14. til den 18. april 1999, opregner ikke så alvorlige mangler, men der understreges dog det forhold, at det endnu ikke er muligt reelt at bedømme, hvorvidt de foranstaltninger, som de portugisiske myndigheder har truffet i henhold til anbefalingerne i de forudgående rapporter, er blevet iværksat på en tilstrækkelig måde og har haft de påregnede virkninger.

40. Det skal for fuldstændighedens skyld nævnes, at jeg på ingen måde ønsker at nedgøre de portugisiske myndigheders handlinger. Jeg må imidlertid fastslå, at det i sjette betragtning til beslutning 98/653 udtrykkeligt er anført: »Forbuddet mod afsendelse af kvægprodukter *kan* derfor *begrænses tidsmæssigt under forudsætning af*[7], at en risikovurdering på grundlag af resultaterne af et besøg fra Levnedsmiddel- og Veterinærkontoret under hensyntagen til sygdommens udvikling viser, at der er truffet tilfredsstillende foranstaltninger til at gribe ind over for enhver risiko, og at de relevante EF-foranstaltninger og nationale foranstaltninger overholdes og reelt håndhæves.« Kommissionen har imidlertid i femte og sjette betragtning til den anfægtede afgørelse både fastslået, at antallet af BSE-tilfælde pr. million dyr på over to år mellem 1998 og 1999 var steget fra 105,6 til 211, og at rapporterne fra de aflagte besøg ikke kunne redegøre for en situation, der var under fuldstændig kontrol, idet det efter disse besøg blev »konkluderet, at der i løbet af kort tid var gjort et stort arbejde og sket væsentlige fremskridt med hensyn til at gennemføre foranstaltninger til at få risikoen under kontrol, selv om ikke alle foranstaltninger var gennemført på passende vis«. Det skal således fastslås, at Kommissionen har kunnet fremføre overbevisende årsager som berettigelse for at forlænge forbuddet med yderligere seks måneder.

41. Jeg skal endelig bemærke, selv om det ikke er relevant for bedømmelsen af den anfægtede beslutnings lovlighed på det tidspunkt, hvor den blev vedtaget, at Kommissionen ved beslutning 2000/104/EF af 31. januar 2000 om ændring af beslutning 98/653/EF om hasteforanstaltninger som

7 — Min fremhævelse.

følge af forekomsten af bovin spongiform encephalopati i Portugal [8] måtte beslutte, at udførselsforbuddet ikke blot var begrænset til den 1. februar 2000, idet betingelserne for en genoptagelse af de portugisiske udførsler endnu ikke var opfyldt. Den Portugisiske Republiks første anbringende kan således efter min opfattelse ikke tages til følge.

Det andet anbringende

42. Hvad angår det andet anbringende, som den portugisiske regering har gjort gældende, giver det anledning til en principiel bemærkning. Den portugisiske regering har henvist til, at OIE's dyresundhedskodeks er tilsidesat, og har ladet forstå, at Kommissionen var forpligtet til at overholde denne kodeks. Det skal imidlertid først godtgøres.

43. Efter min opfattelse er Kommissionen forpligtet til at overholde de retsakter, der udgør den retlige hjemmel for dens beslutning, dvs. direktiv 90/425 og 89/662. OIE's dyresundhedskodeks fastsætter ikke normer, der forpligter fællesskabsinstitutionerne.

44. Det er åbenbart, at de normer, kodeksen indeholder, kan og endog, efter min opfattelse, skal tages i betragtning ved bedømmelsen af, om fællesskabsforanstaltninger bliver inden for de grænser, som proportionalitetsprincippet sætter. Man kan bestemt spørge, hvad der skulle begrunde, at Kommissionen træffer drastiske forbudsforanstaltninger i et tilfælde, hvor f.eks. kodeksen kun anbefaler forstærkede overvågningsforanstaltninger.

45. Det kan dog ikke helt udelukkes, at der findes en god begrundelse for, at Fællesskabet i visse tilfælde går længere end det af OIE anbefalede, og det vil ved en sådan begrundelse være forgæves, hvis en part forsøger at påberåbe sig en tilsidesættelse af dyresundhedskodeksen, der ikke er bindende i Fællesskabets retsorden.

46. I den foreliggende sag er det imidlertid ikke nødvendigt at stille et sådant spørgsmål, da der ikke er nogen uoverensstemmelse mellem anbefalingerne i dyresundhedskodeksen og forbuddet i den anfægtede beslutning. Portugal var, i modsætning til det af den portugisiske regering anførte, på tidspunktet for beslutningens vedtagelse et land med en høj BSE-incidens, og dyresundhedskodeksen bestemmer, for at der kunne foretages udførsel af oksekød fra et sådant land, at visse strenge betingelser, der findes i artikel 3.2.13.10., skulle være opfyldt.

47. Blandt disse betingelser er et virkningsfuldt forbud mod levnedsmidler forarbejdet af kødmel, at der findes en ordning med vedvarende identifikation, der gør det

8 — EFT L 29, s. 36.

muligt at fastslå et dyrs oprindelse (moder og besætning), fjernelse af ethvert specificeret risikomateriale, slagtning og destruktion af dyr med fastslået stor risiko, såsom afkom og fødselskohorte fra dyr, der har BSE.

48. Udførslen af oksekød kan alene ske på grundlag af to ordninger: en, der bygger på besætningens godkendelse, der medfører, at produkter, der stammer fra dyr, der er født, opdrættet og er blevet i besætninger, hvor der ikke er forekommet BSE inden for de seneste syv år, og den anden, der bygger på en dato, der viser, at de produkter, der stammer fra dyr, der er født efter den dato, hvor det virksomme forbud mod levnedsmidler, der er forarbejdet af kødmel, blev iværksat.

49. De i dyresundhedskodeksen stillede betingelser var, som det fremgår af rapporterne fra besøgene i første halvår af 1999, åbenbart ikke opfyldt i Portugal på den dato, hvor den anfægtede beslutning blev truffet.

50. Såfremt det måtte være behov for yderligere bevis, findes det i beslutning 2000/104, hvor det i femte og sjette betragtning til beslutningen er anført:

»Portugal fremsatte et første forslag til en datobaseret ordning for Kommissionen den 3. december 1999. Denne ordning skal undersøges på baggrund af de foranstaltninger, som Portugal har truffet med hensyn til fodringsforbuddet, muligheden for at spore kvæg, slagtning af BSE-tilfældes afkom og fødselskohorter og fjernelse af specificeret risikomateriale. Endvidere bør det ved EF-kontrolbesøg sikres, at foranstaltningerne er gennemført, før Kommissionen kan foreslå Den Stående Veterinærkomité en delvis ophævelse af forbuddet.

Under disse omstændigheder bør forbuddet mod at afsende produkter fra kvæg fra Portugals område opretholdes, indtil den af Portugal foreslåede ordning kan godkendes.«

51. Det er derfor min opfattelse, at den portugisiske regerings andet anbringelse også skal afvises.

Det tredje anbringende

52. Den portugisiske regering har med sit tredje anbringende i det væsentlige gjort gældende, at høringen af Den Stående Veterinærkomité forud for vedtagelsen af den anfægtede beslutning var befæstet med uregelmæssigheder, i det omfang komitéen hverken havde den rapport, der blev udarbejdet efter besøget fra den 14. til den

19. juni 1999, eller de periodiske rapporter, der i overensstemmelse med artikel 14 i beslutning 98/653 blev sendt til Kommissionen af de portugisiske myndigheder, til rådighed. Denne tilbageholdelse af oplysninger har forvansket komitéens gunstige udtalelse til fordel for Kommissionens beslutning.

53. Det forhold, at rapporten vedrørende besøget ikke var til rådighed for komitéen, kan ikke anfægtes, og jeg skal bemærke, at betragtningerne til den anfægtede beslutning alene henviser til besøgene i februar-marts og april 1999.

54. Hvis rapporten vedrørende besøget i juni var til rådighed den 16. juli, da Den Stående Veterinærkomité afholdt møde, er det min opfattelse, at Den Portugisiske Republiks anbringende uden tvivl ville skulle tages til følge.

55. Denne rapport fandtes imidlertid alene på denne dato i en foreløbig udgave, hvilket den portugisiske regering i øvrigt har anerkendt. Det skal bemærkes, at artikel 7, stk. 1, i Kommissionens beslutning 98/139/EF af 4. februar 1998 om visse regler for veterinærkontrol på stedet foretaget af Kommissionens eksperter i medlemsstaterne[9] bestemmer, at »Kommissionen [...] i en skriftlig rapport til medlemsstaten [bekræfter] resultaterne af kontrollen senest 20 arbejdsdage efter besøget [...]. Den berørte medlemsstat fremsætter sine bemærkninger senest 25 arbejdsdage efter modtagelsen af Kommissionens skriftlige rapport«.

56. I denne sag blev rapporten helt konkret tilsendt Den Portugisiske Republik inden for fristen, nemlig den 14. juli 1999, hvilket Den Portugisiske Republik selv har oplyst, og modtaget hos Portugals faste repræsentation den 19. juli, dvs. efter Den Stående Veterinærkomités møde.

57. Den portugisiske regering havde fra den 19. juli fristen i artikel 7, stk. 1, til at fremsætte sine bemærkninger. Der kan derfor ikke være tale om, at en endelig rapport skal stilles til rådighed for Den Stående Veterinærkomité på dagen for dens møde.

58. Som det er anerkendt af den portugisiske regering, har Kommissionen foreslået under mødet at underrette mundtligt om rapporten, hvilket Den Portugisiske Republik i overensstemmelse med sin ret modsatte sig.

59. Jeg kan således bekræfte, at komitéen ikke var i besiddelse af den sidste rapport, selv om den reelt var til rådighed.

9 — EFT L 38, s. 10.

60. Men, kunne det dog indvendes, hvorfor havde Kommissionen ikke aflagt et kontrolbesøg tilstrækkeligt tidligt til, at komitéen kunne have haft rapporten til rådighed, eller have udsat Den Stående Veterinærkomités møde?

61. Som det er implicit anerkendt af den portugisiske regering, idet den har anført, at besøget i februar-marts, der blev aflagt tre måneder efter vedtagelsen af beslutning 98/653, blev gennemført for tidligt til, at de positive resultater kunne fastslås, ville det ikke have noget formål at aflægge besøg i Portugal i maj 1999, da der var en meget lille sandsynlighed for, at der på dette tidspunktet kunne være rettet op på de mangler, der blev fastslået i februar-marts og april. Der ville ikke have været nogen fordel i at udsætte Den Stående Veterinærkomités møde, idet man ikke under hensyn til fristerne i artikel 7, stk. 1, kunne regne med at have en endelig rapport til rådighed i slutningen af juli, og Kommissionen skulle vedtage en beslutning senest den 31. juli, da forbuddet i artikel 4 i beslutning 98/653 ville udløbe den 1. august 1999.

62. Hvad angår de rapporter, som Portugal sendte hver måned, er der tale om ensidige dokumenter, der ganske vist er meget nyttige for Kommissionen, i det omfang de bevirker, at Kommissionen præcist kan planlægge besøgene på stedet og definere deres formål, men efter min opfattelse kan de ikke udgøre et element i Den Stående Veterinærkomités udtalelse for så vidt angår BSE-situationen i Portugal.

63. Jeg kan således ikke bekræfte den portugisiske regerings anbringende om, at Kommissionen har frigjort sig fra de proceduremæssige forpligtelser, den var underlagt forud for vedtagelsen af den anfægtede beslutning.

64. Jeg må således fastslå, at den portugisiske regerings tredje anbringende ikke kan tages til følge.

Det fjerde anbringende

65. Vedrørende det fjerde anbringende kan jeg fatte mig i korthed, idet behandlingen af de to første anbringender har vist, at Kommissionen med den anfægtede beslutning har taget en beslutning, der er vedtaget ud fra konkrete forudsætninger om BSE, som Portugal havde kendskab til.

66. Den portugisiske regering har ganske vist gjort gældende, at Portugal ikke er en stor eksportør af oksekød, og at dens udførsler derfor er lette at kontrollere. Dette argument overbeviser mig på ingen måde.

67. På den ene side er det nemlig ikke de udførte mængder, der skal tages i betragt-

ning ved risikoen for BSE-kontaminerede produkter i levnedsmidler, men de forsikringer, der kan gives for, at produkterne ikke er kontaminerede. På den anden side er et udførselsforbud åbenbart ikke et offer, der ikke er proportionalt, for en medlemsstat, der anser sig selv for en mindre eksportør.

68. Den portugisiske regering har ligeledes taget hensyn til, at Det Forenede Kongerige, på trods af, at der er en meget betydelig BSE-incidens i landet, har fået lov til at genoptage sin udførsel, og at udførslerne af oksekød mod Fællesskabet fra Schweiz ikke er blevet forbudt, selv om dette land langt fra er uberørt af BSE.

69. Hvis der er korrekt, hvad angår Det Forenede Kongerige, at det drejer sig om den medlemsstat, der er den mest berørte af BSE, skal jeg bemærke, at såfremt genoptagelsen af udførslerne er blevet tilladt, er det fordi, Det Forenede Kongerige har godtgjort, at det har gennemført en ordning, der er anbefalet af OIE, som der er redegjort for under den portugisiske regerings andet anbringende. Det skal ligeledes bemærkes, at det først er lang tid efter iværksættelsen af foranstaltningerne i henhold til dyresundhedskodeksen, at genoptagelsen af udførslerne er blevet tilladt, mens de portugisiske myndigheder på tidspunktet for den anfægtede beslutnings vedtagelse endnu var i gang med at undersøge vilkårene for den ordning, som de skulle gennemføre, og som de har forelagt Kommissionen den 3. december 1999, jf. ovenfor. Situationen i Portugal i juli 1999 kan derfor ikke sammenlignes med situationen i Det Forenede Kongerige på samme tidspunkt.

70. Hvis det er korrekt, hvad angår Schweiz, at denne stat er berørt af BSE, kan det ikke antages, at problemerne dér på et hvilket som helst tidspunkt har været så alvorlige som i Portugal. Under Levnedsmiddel- og Veterinærkontorets besøg i Schweiz fra den 8. til den 12. februar 1999 fandt eksperterne ganske vist et vist antal mangler og fremkom med anbefalinger, men deres rapport anbefalede ikke et forbud mod udførsler fra Schweiz til Fællesskabet og indeholdt en meget positiv bedømmelse af de kontrolprogrammer, som var gennemført af de schweiziske myndigheder.

71. Det er således ikke muligt at tage den portugisiske regerings fjerde anbringende om tilsidesættelse af proportionalitetsprincippet til følge.

Forslag til afgørelse

72. Da ingen af de af Den Portugisiske Republik fremførte anbringender efter min opfattelse kan tages til følge, foreslår jeg Domstolen at træffe følgende afgørelse:

»— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

— Den Portugisiske Republik bærer sine egne omkostninger.«